

MÅLTIDER MED BEDRE DYREVELFÆRD

DYRENES
BESKYTTELSE

Indhold:

1. Hvad er måltider med bedre dyrevelfærd?	Side 3
2. Det mener danskerne om dyrevelfærd i måltider	Side 5
3. Tjekliste – hvad en kommune kan gøre	Side 8

1. Hvad er måltider med bedre dyrevelfærd?

Den grønne omstilling vinder frem blandt danskerne over hele landet, hvor plantebaserede alternativer og økologiske fødevarer bliver stadig mere udbredte. Men i de fleste kommuner og regioner bruges der fortsat animalske råvarer fra konventionelle, intensive produktionsformer med lav dyrevelfærd. Ifølge Danmarks Statistik bruger kommunerne ca. 3 mia. kr. årligt på fødevarer. Derfor gør de valg som træffes i byrådene en forskel for fødevareproduktionen i Danmark.

Dyrevelfærd vedrører alle typer kød, æg og mejeriprodukter. Alle skridt i en mere dyrevenlig retning gør en forskel. Derfor er det også ved at gribe ind de steder hvor volumen af kommunens indkøb er størst, at man også kan gøre den største forskel.

Et aktuelt eksempel er hurtigvoksende kyllinger (ofte kaldet "turbokyllinger"), som i stigende grad udfases fra offentlige indkøb. **I 2023 besluttede Folketinget at stoppe indkøb af hurtigvoksende kyllinger i statslige institutioner.** Ligeledes har ca. **20 kommuner besluttet at udfase hurtigvoksende kyllinger** (formentlig med flere på vej).

Det er et vigtigt skridt, men hvis disse erstattes med langsommere voksende kyllinger fra samme produktionsforhold, er forbedringen marginal. Desværre er erfaringen, at de statslige dyrevelfærdshjerte på de lave niveauer skaber mere forvirring end klarhed, og ofte ikke reelt leverer bedre dyrevelfærd.

Kyllinger med ét statsligt dyrevelfærdshjerte lever stadig under præcis de samme forhold som hurtigvoksende kyllinger.

Dyrenes Beskyttelse anbefaler derfor, at kommunale og regionale indkøbere vælger økologiske fødevarer eller fødevarer, der bærer mærket **"Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse"**, for at sikre reelle dyrevelfærdsforbedringer. Det bemærkes, at Dyrenes Beskyttelse ikke har nogen kommerciel interesse i mærket.

**ANBEFALET AF
DYRENES
BESKYTTELSE**

De to anbefalede mærker, der i hovedreglen giver bedre dyrevelfærd:
Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse og det "klassiske" økologimærke.

Hvor skal man sætte ind, hvis man vil have mest mulig effekt?

- De fleste kommuner og regioner halter stadig bagefter med forbud mod turbokyllinger. Det er oplagt og let for at forbyde hurtigvoksende kyllinger i de offentlige indkøb.
- Hvis man vil kombinere dyrevelfærdseffekt med en klimaeffekt, er det ved især at nedbringe indkøbet af industrielt produceret okse- og lammekød, at man gør den største forskel.
- Alle kommuner kan med fordel sætte mål om økologi. Her er der stor forskel på hvor langt kommunerne er. Københavns Kommune er et eksempel på, at det kan lade sig gøre – her er man oppe på 88 procent økologi (opgjort af Københavns Kommune for 2024) på tværs af børne- og ungeforvaltningen, socialforvaltningen og sundheds- og omsorgsforvaltningen.
- Der er ikke noget "forkert" sted at starte med at indføre bedre dyrevelfærd. Jo mindre industrielt kød, æg, og mejeriprodukter man indkøber, jo større gavn skaber man. Start derfor gerne der, hvor det er billigst for jeres kommune eller region.

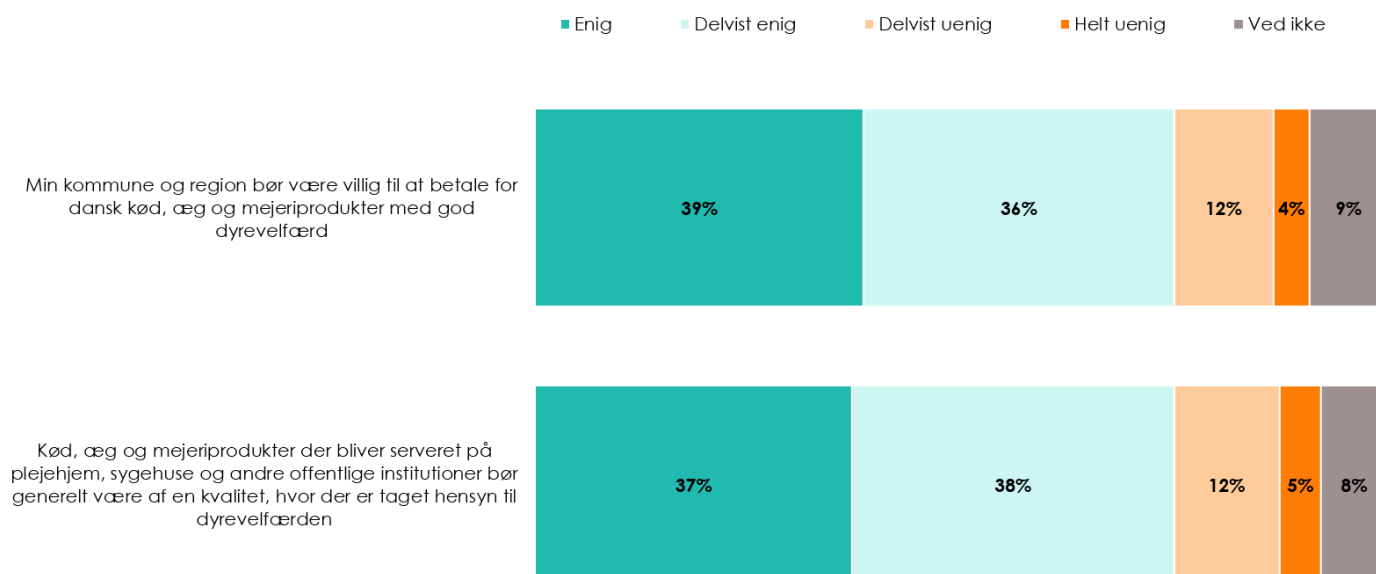
2. Det mener danskerne om dyrevelfærd i måltider

I maj 2025 har Dyrenes Beskyttelse fået analyseinstituttet Verian (det der tidligere hed Gallup) til at gennemføre en undersøgelse blandt den danske befolkning. Undersøgelsen er baseret på 1.004 interviews. Målgruppen for undersøgelsen er personer på 18 år og derover, og data-sættet er sammensat, så det er repræsentativt for befolkningen i forhold til køn, alder, region, uddannelse og partivalg ved seneste folketingsvalg.

Undersøgelsen viser – ikke overraskende – en generel stor opbakning til, at kommunerne køber kød, æg og mejeriprodukter med bedre dyrevelfærd. Se figur 1.

Figur 1.

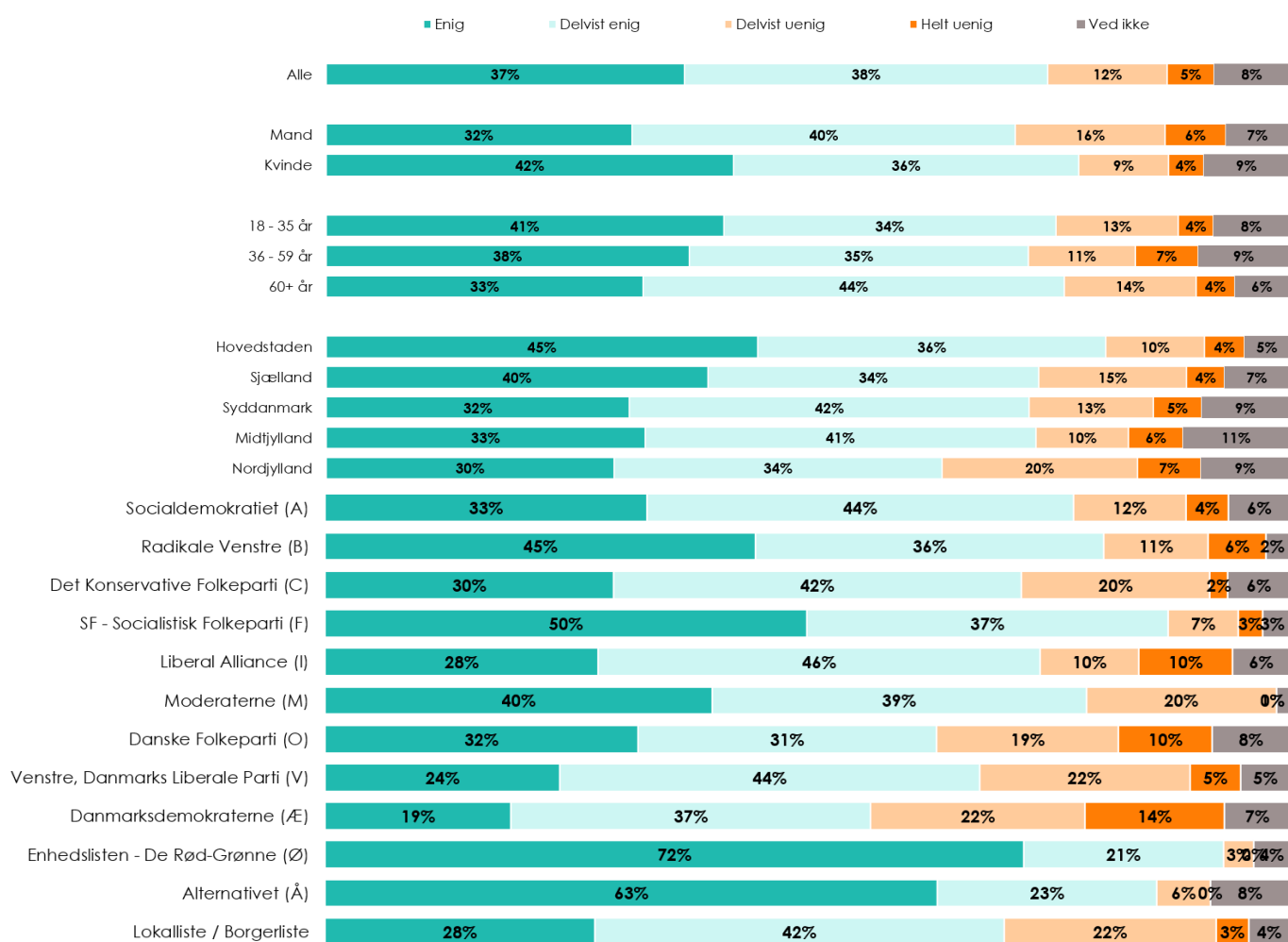
Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om offentlige indkøb af fødevarer?

Dyrevelfærd i måltidspolitik handler også om velfærd for mennesker. Det er helt tydeligt, at danskerne generelt ønsker, at den mad som bliver serveret i offentlige institutioner, skal have en højere kvalitet. Der er selvfølgelig forskelle, men uanset hvilken demografisk gruppe man fokuserer på, er der støtte til, at kød, æg og mejeriprodukter er af en kvalitet hvor der er taget hensyn til dyrevelfærd. Se figur 2.

Figur 2.

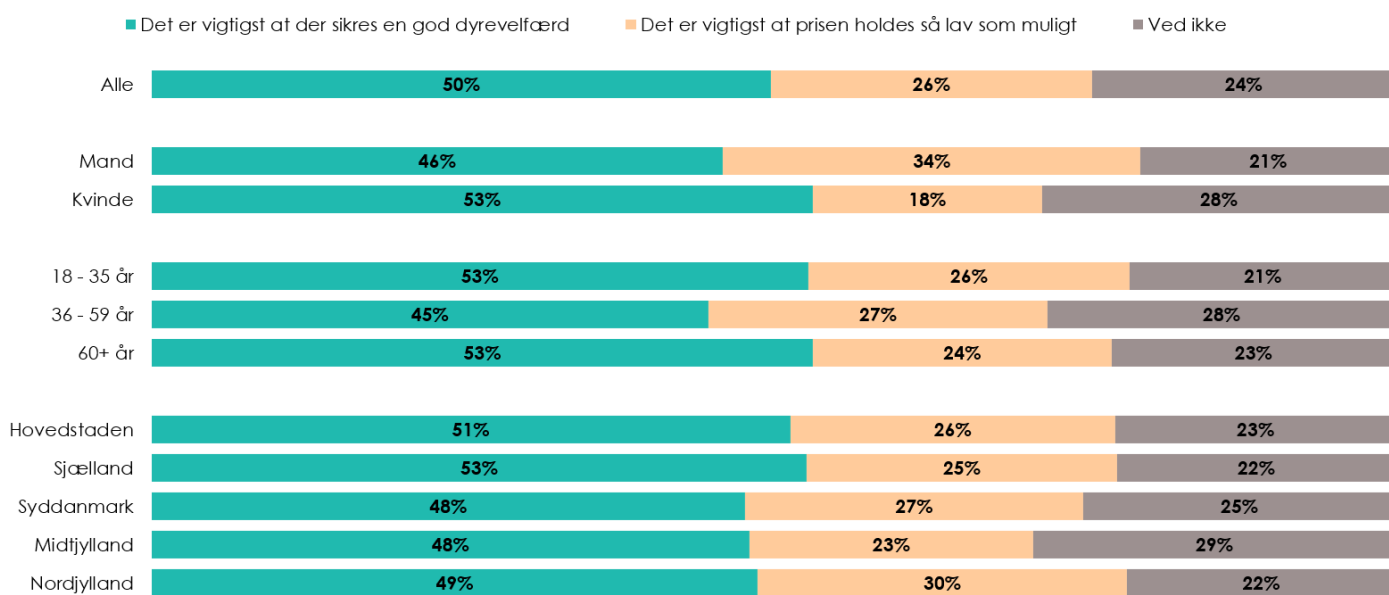
Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om offentlige indkøb af fødevarer? – Kød, æg og mejeriprodukter der bliver serveret på plejehjem, sygehuse og andre offentlige institutioner bør generelt være af en kvalitet, hvor der er taget hensyn til dyrevelfærden

Men dyrevelfærd koster også lidt ekstra. Derfor har vi spurgt danskerne om, hvad der er vigtigst: Dyrevelfærd eller lav pris. Resultaterne viser, at uanset køn, alder eller geografi mener folk, at dyrevelfærd er vigtigere end prisen, når kommunen skal købe fødevarer. Se figur 3.

Figur 3.

Mener du at prisen eller god dyrevelfærd bør være vigtigst, når din kommune skal købe fødevarer?

3. Tjekliste – hvad en kommune kan gøre

Måltider med bedre dyrevelfærd handler om både kød, æg og mejeriprodukter, og kan for eksempel ikke reduceres til "blot" at være et forbud mod tur-bokyllinger. Sammenfattet handler det om at sikre, at de animalske produkter som indkøbes, eller leveres af underleverandører til kommunen, er produceret med høj dyrevelfærd.

Dyrenes Beskyttelse har udarbejdet fem skridt som en kommune kan tage for at sikre en mere dyrevenlig indkøbspolitik.

1. Kortlægning af nuværende indkøbsmønstre

Kommunalbestyrelsen vedtager en gennemgang af kommunens fødevarerindkøb med henblik på at identificere andelen af animalske produkter og deres certificeringer (økologi, dyrevelfærdsmærker, frilandsproduktion m.m.). Fokus rettes mod produkter med lav dyrevelfærd, fx buræg, konventionelt svinekød eller kylling uden mærkning.

Der kan med fordel oprettes en projektgruppe i kommunen som arbejder med emnet, og sikrer forankring, vidensdeling og implementering.

2. Prioriterede indsatsområder

Alt efter den politiske vilje, kan kommunen fokusere på ét eller flere dyrevelfærdsmæssige indsatsområder ad gangen, for eksempel:

- Udskiftning af konventionelle æg med økologiske æg.
- Stoppe indkøb af konventionelt produceret kylling og svinekød og erstatte disse med økologiske alternativer.
- Tilbyde flere alternativer til kød som også vil have en væsentlig positiv klimaeffekt.
- Implementere et nyt råvaremix med mere grønt og en mindre andel af animalske råvarer. Her kan man også tage udgangspunkt i de officielle kostråd, som tilsiger et mindre kødindtag. Kan f.eks. kombineres med et fokus på at reducere særligt klimabelastende kød fra ko og lam.
- Iværksætte tiltag, som reducerer madspild, og dermed både frigør økonomi og reducerer kødforbruget.

3. Forhandle nye indkøbsaftaler og samarbejde med underleverandører

Kommunen kan i samarbejde med indkøbsafdelingen og relevante indkøbsfællesskaber (for eksempel SKI eller kommunale fødevareudbud) arbejde for, at dyrevelfærd bliver et fast kriterium i eksisterende og kommende indkøbsaftaler. Det kan f.eks. indebære:

- Gennemgang af nuværende aftaler for at identificere produkter og leverandører med lav dyrevelfærd.
- Dialog med leverandører og underleverandører om muligheder for at levere produkter med dokumenteret højere dyrevelfærd.
- Stille krav om minimumscertificering i udbudsmateriale, særligt krav om økologi eller "Anbefalet af Dyrenes Beskyttelses"-mærket. Alternativt bruge det statslige dyrevelfærdsmærke med krav om tre hjerter.
- Prioritering af leverandører, der kan dokumentere fuld gennemsigtighed i deres leverandørkæder og aktivt arbejder med dyrevelfærd i hele værdikæden.

4. Dialog med institutioner, kantiner og køkkenpersonale

Gennemfør interviews og samtaler med kantineledere og køkkenpersonale for at kortlægge eksisterende viden, holdninger og barrierer for at arbejde med dyrevelfærd. Sæt fokus på at forstå, hvordan ændringer kan indarbejdes uden at forringe arbejdsgange eller måltidskvalitet.

5. Vidensformidling, netværk og læring

Afhold workshops og læringsaktiviteter, hvor personalet får:

- Viden om dyrevelfærd i fødevareproduktion.
- Introduktion til dyrevelfærdsmærker og hvad de dækker over.
- Konkrete eksempler på produktudskiftninger, der forbedrer dyrevelfærd uden at vælte budgettet.

Køkkener med gode erfaringer samles i netværk og mødefora, hvor de kan dele opskrifter, produktalternativer og erfaringer med at arbejde med dyrevelfærd. Dette skaber motivation og sparring på tværs af institutioner.